

ANG HULING NATIRA

Namumuhay tayo sa isang panahong nagdiriwang sa paggalaw, bilis, tuloy-tuloy na pagbabago. Gayunpaman, sa pagmamasid sa buhay ko, ang mga taong nag-iwan ng pinakamalalim na bakas ay hindi ang mga pinakamabilis tumakbo. Sila ang mga nanatili — tapat sa isang simulain, isang responsibilidad, isang pangako, isang tao. Sa mahabang panahon, ipinagkamali kong tagumpay ang paggalaw. Pagkatapos, natuklasan kong ang pagsulong ay hindi laging nangangahulugang paglayo. Kung minsan, ang ibig sabihin nito ay ang manatili.

Ang pagpapatuloy ay kailangang buuin araw-araw, walang palakpakan, sa di-nakikitang bahagi ng buhay na halos wala nang nakakakita. May mga panahon ng pananakop, at pagkatapos ay dumarating ang mga panahon ng pagtitiis, kung saan hindi ang tanong ay hanggang saan ka makakarating, kundi hanggang kailan ka makakapanatiling naroroon.

Nakilala ko ang mga taong nagtayo ng kahanga-hangang karera ngunit hindi nagawang bumuo ng relasyon. Hindi tanong ng heograpiya ang manatili. Ito'y tanong ng moralidad — maaari kang magpalit ng bansa nang sampung beses at manatiling tapat sa mahalaga, o mamuhay sa iisang kalye sa buong buhay mo at pagtaksilan ang bawat simulaing taglay mo.

Kapag dumating ang kahirapan, mabilis mong matutuklasan kung sino ang handang manatili. Bihirang nakadepende ang kalidad ng isang buhay sa bilang ng mga taong nakilala mo. Nakadepende ito sa bilang ng mga nanatili kapag naging kumplikado ang landas. Marahil hindi tatanungin sa atin ng buhay kung ilang lugar ang natahak natin, kundi isang mas simpleng tanong: nang panahong kailangang manatili, nasaan ka? Hindi perpekto ang sagot ko. Ngunit tapat ito. Nanatili ako.

*Ferdinando Frega
Gillette Man*